

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ»

У статті проаналізовано обґрунтування та шляхи використання мультимедійних презентацій у викладанні курсу «Лінгвокраїнознавство в туристичному бізнесі», розглянуто етапи підготовки мультимедійних презентацій, принципи підбору матеріалу.

Ключові слова: мультимедійна презентація, лінгвокраїнознавство, інформаційно-комунікаційні технології, програма Microsoft Office Power Point

Постановка проблеми. Аналіз сучасних досліджень з проблем ефективного використання інформаційних технологій у викладанні свідчить про недостатнє розкриття питань, пов'язаних з специфікою використання таких технологій у викладанні спецдисциплін іноземною мовою. Обмежена кількість годин, яка відводиться на вивчення іноземної мови у немовному вузі, породжує необхідність розвивати такі методи навчання, які дозволили б досягти достатньо високого рівня знань студентів. Велика роль у цьому процесі має бути відведена новітнім інформаційно-комунікаційним технологіям. Однією з найперспективніших у цьому сенсі інформаційних технологій є мультимедійна.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій.

Проблемам ефективного використання інформаційних технологій, зокрема мультимедійних презентацій, присвячені наукові розробки таких вчених, як Бодня О. В. [1] [2], Ващук О. М., Нелюбов В. О. [3], Грінченко О. М. [4], Колос К. Р. [6], Кудрук Г. Н. [7], Нетьосов. С. І. [8]. Однак до сих пір не існує спеціальних праць, присвячених використанню мультимедійних технологій у викладанні лекцій іноземною мовою студентам туристичного профілю як фактору, що сприяє ефективності навчання англійської мови у немовному вузі.

Постановка завдання. Мета даної роботи – охарактеризувати доцільність та шляхи використання мультимедійних презентацій у викладанні курсу «Лінгвокраїнознавство в туристичному бізнесі»

Виклад основного матеріалу. Вивчення мови – це, передусім, вивчення країни, де цією мовою говорять. Країнознавча інформація посідає наразі важливе місце в процесі навчання іноземних мов. Ознайомлення та засвоєння такої інформації надає можливість студентам вивчити реалії країни, мову якої вони вивчають, отримати додаткові знання з географії, освіти, культури. Особливої важливості подібна інформація набуває для майбутніх фахівців у галузі туризму, оскільки обізнаність з країнами, з якими вони працюють, складає невід'ємну частину їх професійної компетенції. Зміст дисципліни «Лінгвокраїнознавство в туристичному бізнесі» повинен бути корисним для студентів, мати певну новизну, містити необхідні для майбутніх туризмознавців загальні відомості про країни, їх державний устрій, рекреаційні ресурси, головні туристичні об'єкти, особливості транспортної інфраструктури, культури, мовної поведінки та етикету, типологію засобів розміщення та закладів харчування. Курс лінгвокраїнознавства повинен спонукати студентів до подальшого самостійного пошуку та ознайомлення з країнознавчою інформацією іноземною мовою, оскільки включає в себе два аспекти: вивчення іноземної мови та надання відомостей про інші країни. Програму дисципліни «Лінгвокраїнознавство в туристичному бізнесі» для студентів 3 та 4 курсу напряму підготовки 6.140103 «Туризм» укладено відповідно до цілей, вимог та змісту навчання у ВНЗ III–IV р.а., закладених у Галузевих стандартах освіти – ОПП та ОКХ (напряму підготовки «Туризм»), та вимог, які висуваються нині до спеціалістів даного профілю. Кількість лекційних годин 120, практичних – 240, отже, це складає одну лекцію та два практичних заняття на тиждень.

Мультимедіа – метод надання інформації з використанням комп'ютера та залученням декількох засобів передачі інформації, таких як текст, графіка та звук. Особливий акцент робиться на можливостях діалогового режиму. Оскільки інформація надається у різноманітних формах, це збільшує досвід користувачів і дозволяє швидше засвоювати інформацію.

Мультимедійні презентації можна використовувати при проведенні як лекційних, так і практичних занять.

Рівень мовної підготовки студентів передбачає, що лекції не повинні бути переобтяжені складним лексичним матеріалом, слід уникати занадто складних граматичних та синтаксичних конструкцій. Для привертання уваги та розвитку навичок аудіювання студентів потрібно намагатися

використовувати різні інтонаційні малюнки, говорити чітко та достатньо голосно. Необхідно задіяти всі канали сприйняття студентів: вуха (голос викладача), очі (презентація), руки (роздатковий матеріал), увага (інтерактивність), уява (питання).

Все більше і більше емпіричних досліджень, проведених у процесі вивчення мови, виявляють, що лише тоді, коли студенти були повністю залучені до процесу навчання, вони можуть природно вивчити мову. Традиційна педагогіка з викладачем у центрі та в режимі структурованого подання матеріалів не може повною мірою відповідати потребам студентів у різних способах навчання (наприклад, слухові, зорові, тактильні) [8].

У викладанні курсу чільне місце посідає використання мультимедійних презентацій. Для розробки презентацій послуговуємось програмою Microsoft Office Power Point, як найпоширенішою та зручною для пересічного користувача Microsoft Word. Програма може використовуватися як викладачем для розробки НМК, так і студентами у підготовці власних проєктів для практичних занять.

Презентація має два рівнозначні призначення: полегшення процесу засвоєння матеріалу студентом, створення у нього цілісного образу того предмету або явища, яке вивчається, та полегшення подачі матеріалу для викладача [1].

При роботі з мультимедійною лекцією користувач запам'ятає 65 % отриманої інформації, у той же час із просто прослуханої лекції може запам'ятатися лише близько 15 % [2]. Це досягається урізноманітненням способу подачі матеріалу, комбінуванням текстової та графічної інформації (фотографій, карт, малюнків, схем, діаграм), використанням ефектів анімації, накладанням на текст аудіоматеріалів тощо. Готовою презентацією можна користуватись у паралельних групах, що полегшує процес підготовки викладача до заняття.

Виділяють типові правила підготовки презентацій до різних етапів заняття [3]:

1. Організаційний момент. Презентація використовується для об'явлення теми заняття, темі присвячено окремий слайд, вона виділяється крупним шрифтом, рекомендується навести ілюстрацію, яка б характеризувала тему заняття. Так, при вивченні теми «Національні символи США» буде доречним зображення американського прапора тощо.

2. Перевірка домашнього завдання. Як правило, це декілька слайдів з питаннями, на які студенти повинні дати відповідь. Так, для перевірки вивченого лексичного матеріалу можна надати список лексичних одиниць без перекладу, студентам пропонується надати переклад та використати ці слова у власних реченнях. Потім можна показати слайд з перекладом для самоперевірки.

3. Актуалізація опорних знань та умінь. Наводяться відповідні схеми, таблиці, які студенти повинні заповнити усно, або ж питання з вже засвоєного матеріалу.

4. Мотивація навчальної діяльності. На цьому етапі наводяться такі ілюстрації та факти з теми, яка вивчається, які привертають увагу та можуть викликати цікавість студентів, спонукаючи їх до подальшої навчальної пізнавальної діяльності.

5. Засвоєння нового матеріалу. На слайди виносяться основні поняття і терміни, тези, факти, ілюстрації та карти, які стосуються теми, яка вивчається. Ця найважливіша частина презентації, тому підбирати матеріал для слайдів слід дуже ретельно, не переобтяжуючи презентацію зайвим текстом.

6. Закреплення нового матеріалу. На слайди виносяться питання та вправи.

7. Підведення підсумків. Зазвичай це один слайд з основними висновками з викладеного матеріалу.

8. Домашнє завдання. На окремому слайді наводиться завдання, яке студенти мають записати.

Специфіка предмету лінгвокраїнознавства потребує широкого використання наочності, оскільки важко уявити собі деякі реалії, національні символи, головні туристичні об'єкти лише за словесним описом.

У представленні власних мультимедійних лекцій з лінгвокраїнознавства Г. Н. Кудрук доходить висновку, що для створення повноцінної лекції потрібно від 1 місяця цілеспрямованої щоденної роботи по 4–8 годин [7]. Вчений виділяє 5 етапів роботи з написання лекцій, враховуючи специфіку предмету:

1. Збір і аналіз джерел (істотна кількість часу – до 100–150 годин або від 1 до 3 тижнів).
2. Складання лекції з обраного матеріалу. Обсяг лекції гранично обмежений, інформації багато. Потрібно зв'язно і методично релевантно представити матеріал (до 20 годин або від 3 до 5 днів).

3. Створення презентації (підбір матеріалу, технічне оформлення). Від 20 годин залежно від обсягу графічного матеріалу або 3–5 днів.

4. Розробка додаткових матеріалів: роздатковий матеріал (активний вокабуляр), транскрипція, глосарій, переклад і коментарі до слайдів (від 40 годин або від 6 до 10 днів роботи).

5. Організація семінарського заняття: розробка плану, підготовка обов'язкового мінімуму (роздатковий матеріал), створення вправ і вікторин, ще 20 або більше годин або від 3 до 5 днів [7].

Отже, потреба розроблення власного курсу лекцій вимагає від викладача дуже великих витрат часу, які не кожен може собі дозволити, тож у випадку необхідності можна скористатися хостингами безкоштовних презентацій, де можна підібрати потрібний матеріал: http://prezentacii.com/angliiskii_yazik, <http://ppt4web.ru/anglijskij-jazyk>, <http://www.slideshare.net> та ін.

Напевно, найпростішим використанням комп'ютера в лекції є відображення презентації PowerPoint. Програма вимагає еквівалентного рівня майстерності, необхідного для обробки та подання інформації, може зробити перегляд легше для студента, і дає лектору більший контроль над тим, як представлений матеріал. Можна використовувати програму для представлення графіків, фотографії і т. ін. При презентації слайд-шоу можна розкривати текст або графік поступово, частинами, синхронізуючи з оповіддю. Наголосити на важливих моментах може допомогти проста анімація. Це може бути дуже корисно, якщо, наприклад, ви хочете виділити певну частину визначення.

Ще однією перевагою використання комп'ютерних презентацій на лекціях в тому, що вони можуть бути легко доступні для студентів до і/або після лекції (розміщеної на диску, флешці або в мережі Інтернет). Якщо зробити лекції доступнішими таким чином, студенти зможуть їх попередньо переглядати, отже, більше слухати і робити менше нотаток. Вони можуть навіть підготуватися по темі до лекції і прийти з підготовленими питаннями, які можуть викликати дискусію. Студенти не мають потреби фіксувати кожне слово на папері, вони можуть зробити це пізніше в будь-який зручний для себе час. Нарешті, студенти, які були відсутні на лекції, можуть легко наздогнати пропущений матеріал.

Використання мультимедіа безсумнівно має потенціал для поліпшення процесу навчання для студентів. Вчителі можуть розробляти навчальні матеріали, використовуючи широкий спектр засобів масової інформації (текст, відео і звук), щоб досягти максимального результату в процесі навчання. Студентам це дає можливість керувати своїм власним навчанням і вивчати навчальний матеріал найбільш ефективним для них способом. Насправді кожен студент отримує навчальні матеріали індивідуально, з урахуванням їх потреб, що виходить за рамки традиційного процесу навчання. Використання мультимедійних технологій добре сприймається студентами і може привести до більш високої продуктивності.

Можна роздруковувати роздаткові матеріали зі слайдів презентації і використовувати їх під час лекції. Студенти отримають більш об'ємне враження від лекції, можна привертати увагу до деталей. Роздатковий матеріал з інформацією зі слайдів допоможе студентам краще запам'ятати лекцію.

Якщо виникає потреба залучити студентів до обговорення під час лекції, можна свідомо вилучати частини тексту або слова з презентації, залишаючи порожнє місце або підкреслення в тексті, пропонуючи студентам заповнити їх під час прослуховування лекції, таким чином, перетворивши лекцію на інтерактивну та спонукаючи студентів думати.

При підготовці до практичних занять студенти можуть створювати власні мультимедійні презентації. Викладач має визначити тему роботи студента та зазначити, яка інформація повинна бути включена до їх мультимедійної презентації з домашнього завдання.

Ще одне питання, яке слід враховувати при створенні презентацій у PowerPoint – це первантаження слайду надмірною кількістю інформації. Коли сторінка PowerPoint заповнена текстом, малюнками, фотографіями, звуковими фрагментами, мета слайду часто губиться в аудиторії.

Курс «Лінгвокраїнознавство в туристичному бізнесі» орієнтований на отримання студентами базової інформації про англomовні країни, якої, проте, зважаючи на обмежену кількість годин, повинно бути достатньо для того, щоб студенти могли скласти враження про агломовні країни, порівняли спосіб життя і культуру цих держав з культурою нашої країни. Це сприяє вихованню студентів у діалозі культур, підвищує пізнавальну мотивацію і розвиває здатність до спілкування іноземною мовою. Програма курсу націлена на виховання поваги до культури, традицій інших країн і народів. Метою курсу є формування міжкультурної комунікативної компетенції через розвиток здібностей розуміти й інтерпретувати реалії чужої і власної культури. Завданнями дисципліни є розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності поєднаний з вихованням культури інтелектуальної праці. Курс спрямований на розвиток універсальної розумової діяльності, розширення кругозору та формування цілісної картини навколишнього світу.

У переважній більшості опублікованих досліджень про ефективність ІКТ та мультимедійних презентацій зокрема, в навчанні іноземної мови наголошується на тому, що серед інших переваг, нова

технології відкривають можливості для досягнення кількох навчальних цілей (наприклад, інтегровані мовні навички, критичне мислення та навички співробітництва). Вони можуть також пристосовуватися до різних типів навчання (наприклад, слухові, зорові, тактильні). Практика включення мультимедійних та комп'ютерних технологій у навчання мови відкриває новий горизонт для викладачів іноземних мов для підвищення загальної якості рівня викладання.

Мультимедійні презентації у викладанні курсу «Лінгвокраїнознавство в туристичному бізнесі» сприяють засвоєнню нового матеріалу, полегшують роботу викладача та стимулюють творчу діяльність студентів.

Список літератури

1. Бодня О. В. Мультимедійная презентация к уроку / О. В. Бодня. – Х. : Изд. группа «Основа», 2011. – 128 с.: ил. – (Серия «Компьютер для учителя»).
2. Бодня О. В., Величко С. А. Мультимедійная презентация к уроку: правила создания и типичные ошибки / О. В. Бодня, С. А. Величко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://e-kniga.in.ua/art/presentation/>
3. Ващук О. М., Нелюбов В. О. Підготовка лекцій-презентацій: Навчальний посібник / Ващук Оксана Миколаївна, Нелюбов Володимир Олександрович / Закарпатський державний університет. Інститут інформаційних технологій. Ужгород 2005. – 66 с.
4. Грінченко О. М. Використання лекцій презентацій / О. М. Грінченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://profi-attraction.blogspot.com/2012/03/blog-post.html>
5. Дубинина Г. А. Концептуальна основа підготовки к преподаванию учебных дисциплин на иностранном языке / Г. А. Дубинина // Гуманитарные науки № 4, 2012. – С. 83–87
6. Колос К. Р. Особливості використання мультимедійних презентацій для підтримки навчально-пізнавального процесу закладу післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.calameo.com/read/00225141555df02b438d8>
7. Кудрук Г. Н. Страноведение США, Великобритании и Австралии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://countrystudy.ru/lectures/write-lectures/>
8. Нетьосов. С. І. Графічна наочність на уроках правознавства з використанням інформаційно-комунікаційних технологій / С. І. Нетьосов // Інформаційні технології і засоби навчання. 2012. № 1(27). – Режим доступу до журналу: <http://www.journal.iitta.gov.ua>
9. Michael A. Russell, Walter M. Shriner. Creating Effective PowerPoint Presentationsю Points to Ponder in Producing PowerPoint Presentation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gst-d2l.com/TLC/TLCProj.html>

Е. Старинец

Использование мультимедийных презентаций в преподавании курса «Лингвострановедение в туристическом бизнесе»

В статье проанализировано обоснование и способы использования мультимедийных презентаций в преподавании курса «Лингвострановедение в туристическом бизнесе», рассмотрены этапы подготовки мультимедийных презентаций, принципы подбора материала.

Ключевые слова: мультимедійная презентация, лингвострановедение, информационно-коммуникативные технологии, программа Microsoft Office Power Point

О. Starynets

The use of multimedia presetations in teaching the course «Linguistic countrystudy in tourism business»

The article gives the analysis of substantiation and ways of usage of multimedia presentations in teaching the course «Linguistic country study in tourism business», the stages of multimedia presentation preparation and principles of choosing materials are given.

Keywords: multimedia presentation, linguistic country study, informational and communicative technologies, Microsoft Office Power Point programme